

Verksamhetsberättelse 2019

Innehållsförteckning

Uppgifter om förbundet	3
FDUV:s kontaktuppgifter	3
FDUV:s förbundsstyrelse 2018–2020	3
FDUV:s personal.....	4
Medlemsföreningar.....	5
Medlemskap i organisationer	5
Verksamhetsberättelse 2019	6
1. ALLMÄNT OM FDUV	6
2. PÅVERKAN.....	7
3. EKONOMI.....	8
4. SAMARBETE FÖRBUND–FÖRENING	8
5. LÄGER OCH FRITID	9
6. FAMILJARBETE	11
7. LÄRUM	14
8. LL-CENTER.....	16
9. STEG FÖR STEG.....	18
10. INFORMATION OCH KOMMUNIKATION	20
11. SAMARBETE	22
12. ORGANISATIONSVERKSAMHET	24

Uppgifter om förbundet

FDUV:s kontaktuppgifter

FDUV, förbundet för personer med utvecklingsstörning eller annan intellektuell funktionsnedsättning rf

HELSINGFORSKANSLIET:	Nordenskiöldsgatan 18 A 00250 HELSINGFORS
TELEFON:	(09) 434 23 60
E-POST:	fduv@fduv.fi
VASAKANSLIET:	Storalånggatan 60 65100 VASA
TELEFON:	(06) 319 56 52
E-POST:	fduv.vasa@fduv.fi
WEBBPLATS:	www.fduv.fi

FDUV:s förbundsstyrelse 2018–2020

ORDFÖRANDE:	Mikaela Björklund
VICE ORDFÖRANDE:	Beatrice Wahlström Christel Granholm-Hagen

ORDINARIE MEDLEMMAR:	ERSÄTTARE:
Anja Dennstedt	Joakim Smeds
Benita Haals	Ossian Wassborr
Mikael Holm	Susan Enberg
Gösta Höijer	Sylvan Höijer
Inger Karlsson	Monica Björkell -Ruhl
Åsa Krook	Nanny Sundström
Majvor Neuman	Christina Mannfolk
Marion Norrgård	Lars-Erik Björklund
Kerstin Strengell	Ulrika Häggman
Anna Öhman	Carola Gröndahl

Förbundet har också under 2019 samlats till ett vår- och ett höstmöte.

FDUV:s personal

I Helsingfors

verksamhetsledare	Lisbeth Hemgård
ekonomichef (fram till 18.10)	Martin Bengtström
adm. chef/personal ansvarig	Patricia Wessman
verksamhetssekreterare	Hanna Sipiläinen
kanslist	Mattias Lehtinen
verksamhetsassistent (18.2–17.9)	Carl Lindgren
teamledare, sakkunnig i intressepolitiskt arbete (föräldraledig till 8.7)	Annette Tallberg-Haahtela
informatör	Matilda Hemnell
projektkoordinator/Mer än ord (fram till 31.8) och projektkoordinator/Familjen i centrum (från 1.10)	Henrika Mercadante
sakkunnig i boendefrågor	Nina Normann
sakkunnig inom boendefrågor och utvecklingssamarbete (föräldraledig till 1.6)	Elina Sagne-Ollikainen
vik. intressepolitiskt arbete (till 14.7)	Linda Rex
fritidskoordinator (föräldraledig till 28.6)	Jon Jakobsson
Koordinator för läger och DUV-föreningar (till 31.10)	Jenni Bergman
Koordinator för läger och DUV-föreningar (från 23.9)	Filippa Sveholm
teamledare/LL-Center	Johanna von Rutenberg
planerare/LL-Center (studieledig till 1.2)	Solveig Arle
redaktör/LL-Bladet	Maria Österlund
pedagogisk utvecklare/Lättläst IT (föräldraledig 11.1–20.11)	Carina Frondén
vik. pedagogisk utvecklare/Lärum (4.2–31.10)	Anna Herler
koordinator för läsombudsverksamhet	Veronica Andersson
kontorsbiträde	Daniela Frankenhaeuser
kontorsbiträde	Isa Moisio
assistent för läger och DUV-föreningar (10.5–13.8)	Clara Rutenberg
verksamhetskoordinator/Steg för Steg	Sofia Jernström
regional koordinator/Steg för Steg	Frank Lundgren

I Vasa

teamledare/Lärum (15.4–31.8)	Daniel Saarinen
teamledare/Lärum (från 1.11)	Malin Sandström
försäljningssekreterare/Lärum	Ann-Christin Hagstrand
pedagogisk utvecklare/Lärum	Fredrika Nyqvist
sakkunnig inom boendefrågor och påverkansarbete, ledare för familjeteamet	Susanne Tuure
kurs- och regionalkoordinator/Steg för Steg	Annika Martin
projektkoordinator	Camilla Forssell
koordinator för läger och DUV-föreningar	Tina Holms
assistent för läger och DUV-föreningar (2.5–30.6, 8.7–7.8)	Daniela Mård
Kontorsbiträde, från 1.8	Rebecca Honkanen

Medlemsföreningar

	Antal medlemmar
DUV i Östra Nyland	137
DUV i Mellersta Nyland	301
DUV i Västnyland	223
DUV i Kimitonejden	94
DUV i Västra Åboland	180
DUV på Åland	399
DUV i Sydösterbotten	210
DUV i Vasanejden	390
DUV i Nykarleby	195
DUV i Jakobstadsnejden	345
DUV i Karlebynejden	188
Steg för Steg	213
Totalt	2 875 medlemmar

Medlemskap i organisationer

FDUV är medlem i följande organisationer:

Aspa-stiftelsen
Centralförbundet för barnskydd
Handikappforum
Inclusion Europe
Inclusion International
Kehitysvammaliitto
FINGO – Servicecentrum för utvecklingssamarbete
Förbundsarenan
Nordiska Samarbetsrådet för Utvecklingsstörning (NSR)
SAMS – Samarbetsförbundet kring funktionshinder
SOSTE – Finlands social och hälsa
Vammaiskumppanuus – Samverkan inom funktionshinder
VATES-stiftelsen

Förbundsstyrelsen framför sitt varma tack till alla som stött FDUV:s verksamhet och strävanden under året 2019.

Verksamhetsberättelse 2019

1. ALLMÄNT OM FDUV

FDUV är intresseorganisationen för svenskspråkiga personer med intellektuell funktionsnedsättning i Finland. FDUV står för frihet, delaktighet, utveckling och valmöjligheter för alla – också för dem som behöver stöd i vardagen.

Vi är en nationell människorättsorganisation som arbetar för att svenskspråkiga personer med intellektuell funktionsnedsättning och deras anhöriga ska få en jämlik ställning i samhället och service och stöd på sitt eget modersmål.

FDUV är också en serviceproducent som erbjuder personer med intellektuell funktionsnedsättning och andra som har inlärningssvårigheter tjänster. Vi utvecklar ständigt stödet för målgruppen och för anhöriga.

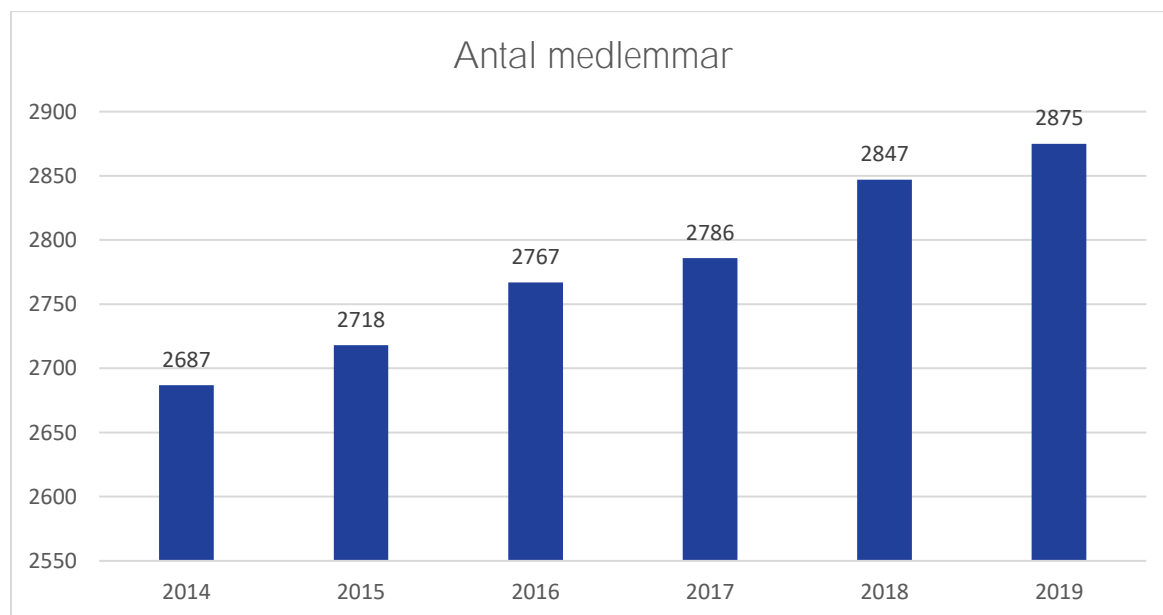
FDUV bildades redan 1971 i sin nuvarande form, då med enbart en anställd. Under åren har förbundet vuxit och har i dag 26 anställda med 22,5 årsverken. FDUV:s projekt, kurser, läger, Lärum och LL-Center är välkända runt om i Svenskfinland och har en naturlig plats inom både det sociala och det kulturella området i Svenskfinland.

FDUV är en viktig plattform för personer med intellektuell funktionsnedsättning, för anhöriga och för personal inom omsorgen och skolvärlden. FDUV informerar, utbildar och påverkar attityder på svenska i Finland.

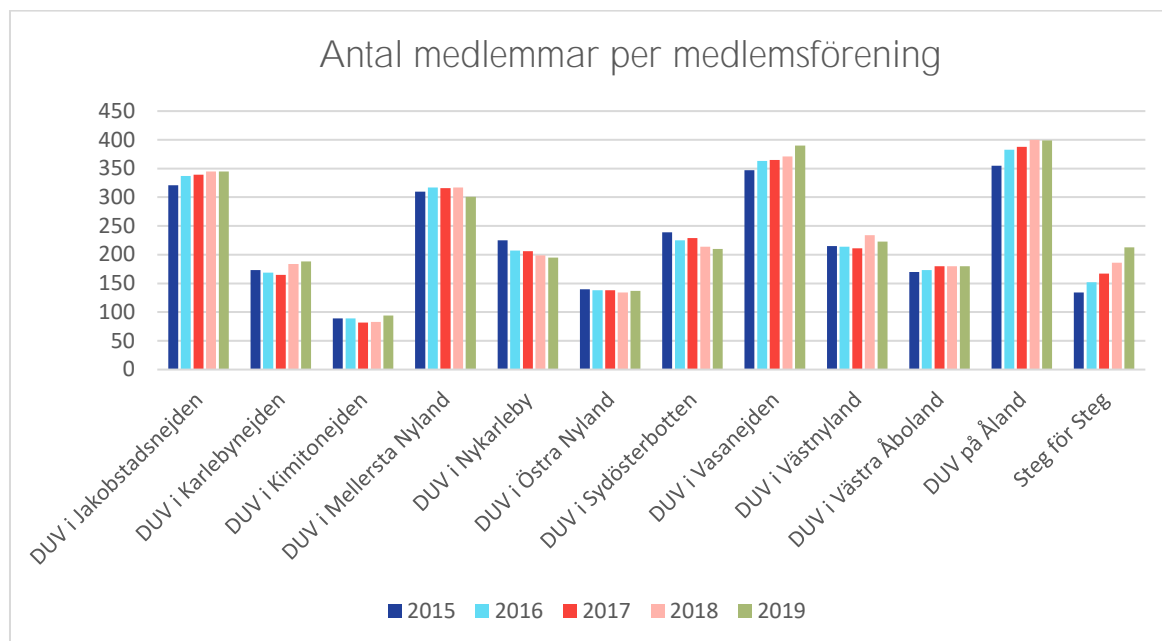
FDUV har tolv medlemsföreningar och 2 875 medlemmar, men vi erbjuder många fler personer tjänster; allt från personer med flerfunktionsnedsättning med stort stödbehov till personer med läs- och skrivsvårigheter, med mindre stödbehov. Vårt uppdrag definieras inte av diagnoser, utan av det stödbehov människor har.

Som en glädjande trend kan konstateras att antalet medlemmar i våra medlemsföreningar fortsätter att öka. Vid årets slut hade de sammanlagt 2 875 medlemmar, mot 2 847 året innan. Se figur 1 och 2.

Figur 1. Medlemsutvecklingen i FDUV:s medlemsföreningar 2014–2019

Figur 2. Antal medlemmar per medlemsförening 2015–2019

2. PÅVERKAN

Under 2019 ordnades riksdagsval och den nya regeringen fortsatte arbeta med stora lagstiftningsreformer som inverkar på målgruppens service. Bland annat fortsatte arbetet med att slå samman specialomsorgslagen och handikappservicelagen. Regeringen presenterade också sin modell för hur social- och hälsovården ska organiseras i framtiden, där en central fråga för FDUV är hur den svenskspråkiga funktionshinderservicen ska ordnas i framtiden och Kårkulla samkommuns framtida roll och uppgift i Svenskfinland

Vi har alltjämt ett uppdrag att sprida kunskap om individuella behov och resurser hos svenskspråkiga personer med intellektuell funktionsnedsättning. Personer med intellektuell funktionsnedsättning lever fortfarande segregerat och får därmed inte möjlighet att både delta i samhällsaktiviteter och bidra så mycket som de skulle kunna och vilja.

Via lobbyverksamhet såsom utlåtanden och skrivelser samt uppvaktning av beslutsfattare arbetade förbundet aktivt för att påverka service och tjänster för personer med intellektuell funktionsnedsättning och deras anhöriga. Under året utarbetade FDUV åtta egna utlåtanden och skrivelser och deltog därutöver aktivt i utlåtanden skrivna av Handikappforum, SAMS – Samarbetsförbundet kring funktionshinder, Delegationen för utvecklingsstördas boende (KVANK) och andra relevanta nätverk. FDUV deltog också aktivt i THL: sakkunniggrupp för den svenska *Handboken om funktionshinderområdet*.

FDUV erbjuder rådgivning i intressepolitiska frågor till medlemmar. Den information som framkommer i dessa kontakter används som stöd då förbundet utarbetar utlåtanden och skrivelser och är i kontakt med politiker, beslutsfattare och media, i enlighet med förbundets strategi. Under år 2019 ökade antalet kontakter med cirka 15 % till sammanlagt omkring 140 samtal.

Inför riksdagsvalet i april 2019 sammanställde FDUV sex valteser och ordnade en valdebatt med riksdagsvalskandidater i Vasa samt samarbetade kring en valdebatt i Helsingfors som koordinerades av SAMS. Efter riksdagsvalet uppvaktade FDUV utvalda riksdagsledamöter kring funktionshinderlagen, behovet av lättläst samt medborgarinitiativet Ingen marknadsvara.

Inför EU-valet i maj spred FDUV information om EU på lätt svenska samt delade material från Inclusion Europe på sociala medier.

Under året ordnade vi dessutom två temakvällar för anhöriga till personer med intellektuell funktionsnedsättning. Förbundet samlade in skriftlig respons från temakvällarna för anhöriga. Största delen var mycket nöjda med temakvällarna och önskade fler kvällar kring olika teman som självbestämmande, stöd till familjer och aktuella lagförändringar.

Vi planerar påverkansarbetet tillsammans i ett påverkansteam, som förutom den sakkunniga består av verksamhetsledaren, informatören och teamledaren för familjearbete samt en regional koordinator från föreningen Steg för Steg. Påverkansteamet träffas cirka en gång per månad och behandlar aktuella ärenden samt utvärderar och koordinerar åtgärderna inom vårt påverkansarbete.

Inom det intressepolitiska arbetet var fokuset på serviceplanering. I och med pågående service- och strukturförändringar har anhöriga och personer med intellektuell funktionsnedsättning behov av aktuell information.

Dessutom samlas en intressepolitisk arbetsgrupp med representanter för föreningarna. Under år 2019 samlades gruppen fem gånger. Den sakkunniga inom intressepolitiskt arbete beredde ärenden till både påverkansteamet och intressepolitiska arbetsgruppen. Verksamheten finansierades till största delen med medel från STEA.

3. EKONOMI

Förbundets ordinarie verksamhetsresultat för 2019 är 769 181 euro, vilket är cirka 35 000 euro mer än det budgeterade på 734 550 euro. Den STEA-baserade projektverksamhetens överskott har periodiserats för att användas under 2020. Läger- och fritidsverksamheten visar ett underskott på 22 727 euro (budgeterat nollresultat), förenings- och organisationssamarbetet ett underskott på 99 153 euro (budgeterat 93 109 euro) och förvaltning inklusive påverkan och information ett underskott på 641 910 euro (budgeterat 637 942 euro).

Den ordinarie verksamhetens underskott på 769 181 euro balanserades upp med STEA:s allmänna understöd, Finlands Svenska Omsorgsstiftelses bidrag, medel från valinsamlingen, donationer och andra fondunderstöd. Resultatet från placeringsverksamheten är ett överskott på 214 890 euro, av vilket 64 766 euro är återtagna nedskrivningar. Budgeterat netto från placeringsverksamheten för 2019 var 59 900 euro.

Den ordinarie verksamhetens totala kostnader minskade från föregående år med 3 procent till 2 304 973 euro. De budgeterade kostnaderna för året var 2 312 708 euro. Verksamhetens förverkligade intäkter minskade från föregående år med 7,9 procent till 1 535 792 euro. De budgeterade intäkterna var 1 578 378 euro.

När det gäller bidrag från fonder har förbundet prioriterat lägerverksamheten, och verksamhetens intäkter var större än budgeterat, men något mindre än 2018. Underskottet för lägerverksamheten beror främst på ökade kostnader för kost och logi samt på något ökade personalkostnader.

4. SAMARBETE FÖRBUND–FÖRENING

Förbundet har som mål att upprätthålla en kontinuerlig kontakt med föreningarna och sprida relevant information om förbundets verksamhet, särskilt när det gäller frågor som berör fritidsverksamhet, påverkansarbete och stöd till familjen. Förbundets personal behöver också träffa föreningsaktiva för att bättre kunna svara på de behov föreningarna har.

FDUV har två deltidsanställda föreningskoordinatorer, en i Vasa som samarbetar med föreningarna i Österbotten samt en i Helsingfors som samarbetar med föreningarna i södra Finland. Förutom koordinatorerna engageras förbundets personal i de frågor som de är sakkunniga i.

FDUV upprätthåller DUV-nätet som finns på förbundets webbplats. DUV-nätet innehåller material till föreningarna, bland annat månadsbrev, anvisningar för medlemsregistret, redovisningsblanketter, föreläsningmaterial och föreningshandboken.

Förbundet erbjuder stöd och ger praktiska råd beträffande det gemensamma medlemsregistret och föreningarnas webbplatser om det behövs. Förbundets koordinatorer och annan personal har besökt föreningarna enligt behov och främjat samarbete föreningar emellan.

Familjestödjarna har i samarbete med projektet Familjen i centrum utvecklat kontakten till familjer i regionerna genom att ordna eller delta i kurser och evenemang.

FDUV arrangerade DUV-dagar i början av februari. Temat för DUV-dagarna var påverkan och samarbete. Dagarna innehöll utbyte av idéer kring föreningarnas och förbundets verksamhet, information om hur föreningarna kan påverka på det lokala planet och hur vård- och landskapsreformen påverkar servicen för personer med intellektuell funktionsnedsättning. Programmet var anpassat och uppbyggt så att även personer med intellektuell funktionsnedsättning kunde delta, få information och bidra med sina synpunkter.

5. LÄGER OCH FRITID

5.1 Lägerverksamhet

FDUV ordnar sommarläger för barn, unga, vuxna och äldre med intellektuell eller liknande funktionsnedsättning. Lägren skräddarsys enligt deltagarnas stödbehov och intressen så att individens behov och intressen ligger i fokus.

För många deltagare är lägerveckan den enda semestern de har under året och enda tiden på året då de kan träffa människor från andra delar av landet. För en del av deltagarna innebär lägren meningsfulla aktiviteter, gemenskap, kontakt med gamla vänner samt vila och avkoppling. För andra kan lägren innebära träning i att vara borta hemifrån, nya kontakter och nya upplevelser. Lägren har en stor social betydelse för deltagarna och ger dem en möjlighet till sociala kontakter i en avslappnad miljö. Under senare år har behovet av läger- och semesterservice för äldre med intellektuell funktionsnedsättning ökat och trenden är fortgående.

Två lägerkoordinatorer har haft ansvar för att planera lägren, en med ansvar för planeringen av lägren i Österbotten, en med ansvar för planeringen av lägren i södra Finland. Under sommarmånaderna anställdes dessutom två assistenter som stöd för lägerkoordinatorer.

FDUV ordnade 2019 25 läger. Av dessa läger var sju läger för barn och unga, fyra läger för personer med stort hjälpbehov, ett läger för äldre och två för vuxna. Åtta läger hade teman som konst och teater, hantverk eller dans, musik och motion. Ett läger var ett skärgårdsläger.

Två av lägren ordnades i samarbete med andra aktörer i Svenskfinland; bandlägret var ett samarbete med De Ungas Musikförbund i Svenskfinland (DUNK) och IT-lägret var ett samarbete med Lärum.

Lägren arrangerades på olika lägergårdar runt om i Svenskfinland. Lägren var fem dagar långa och deltagarantalet varierade mellan 5 och 18 deltagare. Antalet lägerdeltagare i södra Finland uppgick till 158 deltagare och i Österbotten till 141 deltagare.

Antalet ledarinsatser uppgick till 252. Många av ledarna arbetade på flera läger vilket gjorde att antalet unika ledare uppgick till 124 personer. FDUV är en viktig arbetsgivare för många studerande inom det sociala och pedagogiska området samt inom konst, musik och teater.

FDUV ordnade lägerledarutbildning i Vasa och Helsingfors så att ledarna kunde känna sig trygga inför sin uppgift och var väl förberedda när de träffar deltagarna. Utbildningen bestod av bland annat förebyggande första hjälp, bemötande, problemskapande beteende, grundvård, läkemedelshantering och alternativ och kompletterande kommunikation (AKK). En erfarenhetstalare med intellektuell funktionsnedsättning och en ledare berättade om hur det är att vara på läger.

Temat för alla läger var drömmar. Ledarna uppmuntrade deltagarna att berätta om sina drömmar och för en del uppfylldes drömmarna till exempel genom att uppträda med sång och dans inför publik eller att klä ut sig och spela teater. Deltagarna från konst- och dramalägren samt hantverkslägren fick särskild uppmärksamhet då flera utställningar med deras alster arrangerades i december. Bland annat media, politiker, anhöriga och vänner besökte utställningarna som var i Helsingfors, Vasa och Pedersöre.

Förutom sommarlägren ordnade vi dessutom på hösten ett veckoslutsläger i södra Finland för barn med funktionsnedsättning och deras syskon. Detta var ett samarbete med Folkhälsan.

Lägerverksamheten finansierades med deltagaravgifter och med bidrag från Stiftelsen Brita Maria Renlunds minne, Svenska Kulturfonden samt andra stiftelser och fonder.

5.2 Fritidsverksamhet

De lokala DUV-föreningarna har en betydelsefull roll i att arrangera fritidsverksamhet för personer med intellektuell funktionsnedsättning. Målsättningen är att anpassa allmän service så att den också lämpar sig för målgruppen, men ändå finns det fortfarande många som önskar egen verksamhet. Föreningarna samarbetar aktivt med arbetar- och medborgarinstitut, ungdoms- och idrottsnämnder, församlingar och andra föreningar för att kunna erbjuda ändamålsenlig och uppskattad verksamhet.

Under 2019 ordnade lokalföreningarna fritidsverksamhet för cirka 830 enskilda deltagare med intellektuell funktionsnedsättning runt om i Svenskfinland.

Ungefär 270 ledare, stödpersoner och frivilliga har varit engagerade i verksamheten. DUV-föreningarna har precis som tidigare år haft ett varierande utbud av fritids-, kultur- och idrottsaktiviteter. Verksamheten omfattade aktiviteter som dans, drama, musikklubbar, karaoketräffar, konstklubbar, högläsningssgrupper samt även sportigare aktiviteter som simning, fotboll, innebandy och bowling. Utfärder, teaterbesök, caféträffar, julfester, resor och kryssningar är exempel på annat som föreningarna ordnat. En del föreningar har därtill ordnat övningar där medlemmar fått öva inför att lussa med Finlands lucia.

De årligen återkommande dansgalorna ordnas i Österbotten som ett samarbete mellan FDUV och DUV-föreningarna. Vårens dansgala ordnade vi tillsammans med DUV i Jakobstadsnejden. Den lockade cirka 100 deltagare. Intresset för dansgalan på Norrvalla i oktober var som tidigare år stort – upp till 230 personer deltog.

Under vårvintern 2019 arrangerade FDUV en aktivitetsdag i Botniahallen med temat "meningsfull fritid" för personer med funktionsnedsättning i alla åldrar, deras föräldrar, syskon, andra anhöriga och personal. Mentala tränaren Christoph Treier deltog genom att prata om vikten av en meningsfull fritid.

Liksom tidigare år kunde FDUV erbjuda medlemmar fribiljetter till Helsinki International Horse Show i Helsingfors.

Förbundet understöder DUV-föreningarna ekonomiskt genom ett fritidsbidrag och FDUV:s koordinatörer för läger och DUV-föreningar kan i mån av möjlighet stödja föreningarna när

det gäller planering av aktiviteter. Majoriteten av föreningarna får dessutom ett verksamhetsbidrag från förbundet. Verksamheten finansieras till största delen med medel från Finlands Svenska Omsorgsstiftelse.

6. FAMILJARBETE

Målet med FDUV:s familjearbete är att stöda familjer med barn, unga och vuxna med intellektuell eller annan funktionsnedsättning. Målet är också att öka medvetenheten och kunskapen om stöd och tjänster som kan underlätta deras vardag. Målgrupper är främst familjer i Svenskfinland, men också personal inom vård och omsorg som ger stöd och service till familjerna. Det är särskilt viktigt att stödja familjerna i olika brytningsskeden, till exempel då barnet får sin diagnos, börjar skolan eller ska flytta hemifrån.

En viktig del i familjearbete är att familjerna kommer samman. Vi ger möjlighet för personer i liknande situationer att träffas. De får utbyta såväl positiva som negativa erfarenheter och dela med sig av tips och idéer.

Mycket av stödet till familjerna sker via STEA-finansierad verksamhet, både löpande- och projektverksamhet. Förbundets flyttförberedelse, projekten *Mer än ord*, *Familjen i Centrum* och de frivilliga familjestödjarna är alla verksamheter som stöder familjerna i olika skeden av livet.

Förutom STEA-finansierad verksamhet arrangerade förbundet kurser och seminarier, delvis i samarbete med andra organisationer. Kurserna finansierades med deltagaravgifter, med understöd av finlandssvenska fonder och med egna medel.

6.1 Stöd på vägen mot ett eget hem

Det finns ett stort behov av nya och kreativa lösningar då det gäller boende för personer med intellektuell funktionsnedsättning. Hela familjen ska vara delaktig i flyttprocessen, och flyttaren ska erbjudas kurser och information om olika alternativ på en sådan nivå att hen kan omfatta informationen.

Målet för FDUV:s boendeverksamhet är att erbjuda och sprida information om flyttförberedelse och om olika boendalternativ till familjer, kommuner, serviceproducenter och föreningar. Det är viktigt att medvetandegöra att verksamheten finns att tillgå på svenska. Vår ambition är att personer med intellektuell funktionsnedsättning hittar ett eget hem som passar dem, inklusive lämpliga stödåtgärder, och att familjerna får stöd i hela flyttprocessen. Ett annat mål för verksamheten är att sammanföra familjer så att de kan få kamrattstöd av varandra och att de får höra hur andra löst liknande situationer kring boendefrågor.

I samarbete med Novia ordnade vi ett seminarium om rätten till ett aktivt liv i Vasa som lockade cirka 70 deltagare. Seminarier och temakvällar om boendefrågor har vi ordnat i Jakobstad, Vasa, Borgå och Helsingfors. Via temakvällarna nådde förbundet nya familjer som önskade flyttförberedelse för att komma vidare i processen att hitta ett lämpligt hem för personen som ska flytta hemifrån.

I samarbete med Optima har vi förverkligat vuxenlivskurser med fokus på boende i Borgå och Helsingfors. På kurserna har deltagarna använt sig av olika arbetssätt för att konkretisera drömmen och tanken om ett eget hem.

FDUV har dessutom deltagit som samarbetspart i projektet #påhembvägen som finansierats av *Finansierings- och utvecklingscentralen ARA*. Det har inneburit samarbete kring boendefrågor i både Raseborg och Pargas. Ett självständigt boende och ett utvecklat grannskapsnätverk är de centrala utgångspunkterna för projektet.

Förbundet har utvecklat nytt material som kan användas som stöd på vägen till ett eget hem; vi har översatt och omarbetat Kehitysvammaisten Palvelusäätiös (KVPS) flyttförberedelsematerial Min livsstig och Värdepyramiden samt utvecklat en digital flyttförberedelsekurs som finns på vår webbplats. KVPS kommer att översätta den digitala kursen till finska. Vi har också producerat ett tjugotal kortfilmer om flyttare och anhöriga och dessa har väckt stort intresse. Särskilt kortfilmerna som beskriver flyttarnas behov och vardag har setts av många. De finska systerorganisationerna har också visat ett stort intresse och vill nu översätta en del av materialet som förbundet producerat.

Därtill har vi i samarbete med Steg för Steg gjort filmer som beskriver de nya nationella kvalitetskriterierna utarbetade av *Delegationen för boende för personer med utvecklingsstörning KVANK* och utarbetat en ny broschyr om flyttförberedelse och det stöd FDUV erbjuder.

Det främsta resultatet för 2019 är det ökade antalet personer som deltagit i flyttförberedelse och att vi lyckats sprida information om flyttförberedelse i hela Svenskfinland. Det har varit lättare att få kontakt till kommuner och familjer i Österbotten än i södra Finland. I södra Finland har verksamheten bestått mer av skräddarsydda kurser riktade till unga personer med funktionsnedsättning.

Under året har vi också på anhörigas begäran bildat flera grupper. I grupperna har fakta om olika boendeanternativ och stödtjänster varit de centrala frågorna och alla deltagare har poängterat kamratstödet viktiga betydelse.

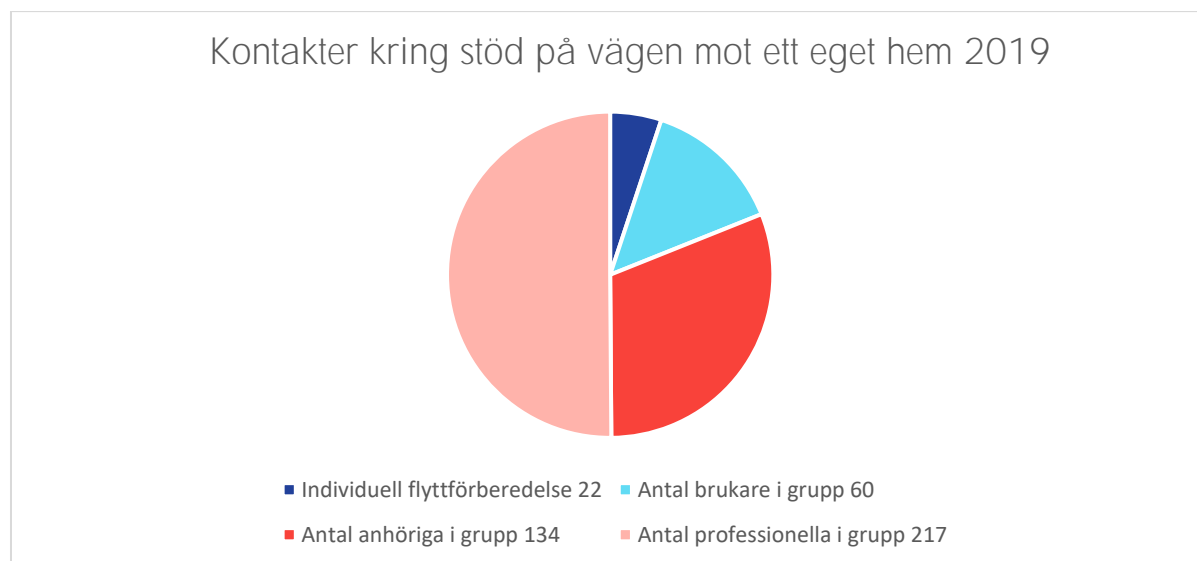
För att nå ut till fler familjer och professionella har vi skapat Facebookgruppen Funkisvardag med unga och vuxna. Gruppen riktar sig till föräldrar, anhöriga och personer som jobbar med personer med funktionsnedsättning. I gruppen delar vi info om FDUV:s familjeverksamhet som evenemang, anhörigträffar och seminarier.

Under året har vi nått 440 personer när det gäller direkt flyttförberedelse. Därtill har vi utövat nätverksarbete och haft kommunala kontakter, totalt cirka 630 kontakter.

Trots insatserna har kommuner, serviceproducenter och läroinrättningar inte antagit flyttförberedelse som en återkommande tjänst för familjerna. FDUV behöver fortfarande påtala behovet av flyttförberedelse och lyfta upp dess betydelse för en lyckad flytt.

Verksamheten finansieras av STEA, och personalresurserna består av två sakkunniga inom boendefrågor, en heltidsanställd i södra Finland och en deltidsanställd i Österbotten. Dessutom har vi två referensgrupper, en i södra Finland och en i Österbotten, bestående av samarbetspartners och anhöriga. Grupperna möttes två gånger under året.

Figur 3. Antal kontakter kring flyttförberedelse 2019.

6.2 Projektet Familjen i centrum och kursverksamhet

Den samhällseliga utvecklingen gör situationen för familjer med barn med funktionsnedsättning utmanande och det finns behov av tredje sektorns medverkan för att stöda familjerna och för att påtala deras behov. Det behövs planerad och meningsfull verksamhet riktad till familjer med barn som har särskilda behov, inklusive syskon. Därför arrangerar förbundet familjekurser, temakvällar och andra evenemang riktade till hela familjen, också till familjer med vuxna barn.

Vårt mål i projektet *Familjen i centrum* har varit att familjerna känner bättre till sina rättigheter och erbjuds kamratstöd, rekreation och verktyg för att hantera sin vardag. Även professionella behöver få större kännedom om målgruppens behov.

Inom projektet ordnade förbundet tre familjekurser i syfte att ge familjerna kamratstöd och information. Teman vid kurserna kretsade kring styrka i föräldraskapet, stresshantering och verktyg för vardagen. Förbundet har därtill ordnat fyra familjedagar. Dessa har lockat med särskilt nya familjer. Utöver familjedagarna ordnade vi också en egen träff för pappor och för första gången en träff för mor- och farföräldrar kring temat "annorlunda barnbarn". Dessutom ordnade vi sju olika temakvällar. Teman som vi behandlade var tips och verktyg för vardagen, intressebevakning, arv och testamente, lågaffektivt bemötande av barn, stöd för föräldrar till funktionsnedsatta samt vem gör vad i servicedjungeln.

En diskussionsgrupp för anhöriga till vuxna med funktionsnedsättning har träffats i Helsingfors. Vid träffarna har diskussionerna kretsat kring boende, delaktighet och självbestämmande. I juli ordnade vi i samarbete med Semesterförbundet en familjesemestervecka.

Under hösten ordnade vi två informationsträffar riktade till professionella. Den första behandlade temat "rätt stöd i rätt tid" och den andra genomfördes i samarbete med VamO-projektet där vi gav information om materialstöd som utarbetats för socialarbetare inom funktionshinderområdet. *Familjen i centrum*s koordinatörer deltog också för första gången i de nationella elevvårdsdagarna som ordnades på svenska i Helsingfors och Vasa. FDUV:s stöd till familjer presenterades vid workshoppar i samarbete med Lärum.

Familjestödarna har aktivt involverats i familjearbetet och vi ordnade två regionala familjestödjarträffar. Likaså har projektet *Mer än ord* införlivats i familjearbetet och utbildningarna till professionella fortsätter.

Årets största evenemang blev aktivitetsdagen "meningsfull fritid". Sammanlagt 93 familjemedlemmar deltog och räknar man med alla hjälpledare och boendepersonal blev deltagarantalet cirka 140. Aktivitetsdagen ordnades som ett samarbete mellan *Familjen i centrum*, lägerverksamheten, lokala DUV-föreningar och Korsholms kommun.

Vi har fått respons från familjerna om deras behov och önskemål då de har deltagit i vår verksamhet. Utgående från responsen har vi under året svarat på behoven: Vi har ordnat program för barnen vid temakvällar för att underlätta föräldrarnas deltagande; syskonen har fått ha egna hjälpledare och vi har anpassat programmet även för de äldre syskonen; vi har ordnat en egen kurs för familjer med sällsynta diagnoser; vi har förverkligat en träff för mor- och farföräldrar och konceptet kommer att spridas till fler regioner; vi har erbjudit individuellt stöd vid serviceplanering och nya familjer har tagit kontakt; vi har ordnat informationsträffar riktade till professionella.

Under år 2019 hade projektet totalt 407 deltagare i verksamheten. Det är en ökning med 25 procent från ifjol. Antalet barn och unga med funktionsnedsättning (0–17 år) som deltog i verksamheten var 88, vuxna med funktionsnedsättning var 28. Vi har också lyckats engagera syskon och pappor: Totalt 37 syskon deltog i verksamheten, och 53 pappor. Särskilt pappornas andel har ökat med mer än det dubbla i jämförelse med år 2018. Antalet nya familjer under året var 18 (totalt 56 familjemedlemmar).

Inom projektet har vi dessutom nått 419 professionella via direktkontakt. Vi har även fått nya samarbetspartners kring ordnande av enskilda evenemang: Barnavårdsföreningen,

Harvinaiskeskus Norio och Project Liv. Vi har också samarbetat med det finska projektet *Erityinen sisaruus* och vi har översatt deras syskonkort till svenska.

Inom projektet arbetar två koordinatörer, en vid Helsingforskontoret och en vid Vasakontoret. Projektet får dessutom stöd av medlemmar i familjeteamet, särskilt teamledaren. Dessutom bidrar kursplaneraren med praktisk hjälp vid kurserna. Verksamheten har en gemensam styrgrupp bestående av samarbetspartners. En referensgrupp har skapats i Österbotten som stöd för arbetet. Verksamheten finansieras till största delen med medel från STEA.

6.3 Projektet Mer än Ord

Projektet *Mer än ord – besked om funktionsnedsättning* (2016–2018) avslutades under 2019 och inkorporerades under våren i FDUV:s familjeverksamhet, i projektet *Familjen i centrum*. Eftersom projektet inte fick fortsatt finansiering innebar det att vi inte kunde utveckla självstudiematerial för läkare och att vi kunna utveckla webbsajten meranord.fi bara i ringa mån. I stället lade vi fokus på att paketera och överföra kunskapen som vi samlat in inom projektet till de anställda inom FDUV:s övriga familjeverksamhet, och på att skapa en bas för kommande marknadsföring både av utbildningarna och webbsajten som vi skapat inom projektet.

Under de kvarvarande projektmånaderna hölls 7 utbildningar för sammanlagt 76 personer; en för sjukhus- och rådgivningspersonal, fyra för läkarstuderande, en för utvecklingspsykologistuderande och en för barnmorskor och barnmorskestuderande. Utbildningarna hölls i Helsingfors, Vasa och därtill bjöds projektet in av DUV på Åland för att sprida information till professionella på sjukhuset i Mariehamn. På fyra av utbildningarna deltog FDUV:s familjestödjare som erfarenhetstalare.

För att sprida material som vi tagit fram inom projektet öppnade vi Mer än ords Youtubekanal med anhörigvideor riktade till professionella för allmänheten i maj. Under de fyra första månaderna hade kanalen 1180 videovisningar.

Under hela våren överfördes kunskapen och fördelades ansvaret för webbsajten och utbildningarna gradvis till familjeteamets medlemmar. Facebookgruppen Projektet Mer än döpte vi om till Funkisvardag med barn. Den används för att sprida information riktad till familjer med yngre barn. För att kunna ta över Mer än ord-utbildningarna deltog familjeteamets medlemmar i utbildningar och manualer skrevs.

Projektets styrgrupp samlades en gång under våren för en slututvärdering av projektet.

Inom projektet arbetade en heltidsanställd projektledare från januari till april. I maj arbetade projektledaren 50 procent. Verksamheten finansierades med medel från STEA.

7. LÄRUM

Lärum producerar, utvecklar och förmedlar specialpedagogiska läromedel och material i Svenskfinland. Lärum handleder och sprider kunskap om särskilt stöd i inläringen. Lärum arbetar med anpassade inlärningsmiljöer till exempel inom specialundervisning, på boenden eller i hemmet.

Till Lärums målgrupper hör främst personal som stöder personer som behöver stöd i inläringen, men också anhöriga. Lärum erbjuder stöd inom utbildningens alla stadier och inom det sociala området. Även personer med intellektuell funktionsnedsättning och elever inom specialundervisningen hör till Lärums målgrupp. Därtill kan seniorer, invandrare och personer med olika andra funktionsnedsättningar ha nytta av Lärums tjänster.

Under året har Lärum haft två anställda pedagoger, varav en arbetat endast nio månader som vikarie för den ordinarie pedagogen. Till personalresurserna hör även en teamledare och en försäljningskoordinator, men på grund av personaländringar har FDUV:s verksamhetsledare under en del av året tillfälligt verkat som teamledare för Lärum.

Samarbetet med referensgrupperna (en i södra Finland och en i Österbotten) har fortsatt under 2019. Referensgrupperna består av undervisningspersonal från hela Svenskfinland. De tillför såväl specialpedagogisk sakkunskap som information om det materiella behov som finns på fältet. Lärum har dessutom ett brett nätverk av samarbetspartners: Folkhälsan, Kehitysvammaliittos Opikse, Utbildningsstyrelsen, Valtteri Skillia, Datero, Hem och Skola, Centret för livslångt lärande vid Åbo Akademi, Schildts och Söderströms samt Otava.

Under 2019 har Lärum främst arbetat med handledning, spridning av material och materialproduktion. Lärums verksamhet finansieras i huvudsak med understöd från STEA och stiftelsen Brita Maria Renlunds minne.

7.1 Handledning och spridning

Lärums pedagoger har erbjudit handledning kring material och läromedel främst genom individuella möten. Stöd och handledning har erbjudits i första hand till undervisningspersonal inom den grundläggande utbildningen och på andra stadiet, men också till personal inom det sociala området och till anhöriga som kontaktat Lärum.

Lärum upprätthåller två materialutställningar, en på FDUV:s kontor i Helsingfors och en på FDUV:s kontor i Vasa. Materialutställningarna är ett bra stöd vid handledningsträffar och vid spridning av material.

Lärum har också spridit kunskap om material genom att delta i olika större evenemang som är relevanta i specialpedagogiska sammanhang, till exempel Educamässan, Läromedelsrundan, AKK-mässan (AKK= Alternativ och kompletterande kommunikation) samt Elev- och studerandevårdsdagarna. Lärum har därtill deltagit som utställare, föreläsare och workshopsledare på olika fortbildningsdagar och seminarier för lärare. Bland annat har Lärum deltagit i temadagar som *Rörelsedax*, *Kullerbyttor* och *digiskutt* samt *Läsning gör skillnad*. Teman för föreläsningarna och workshopparna har varit tidsuppfattning och utveckling hos personer med intellektuell funktionsnedsättning, läsinlärning hos barn med Down syndrom, sinnesintryck och inlärning samt tillgängliga läromedel och lättläst layout.

Dessutom har Lärum ordnat i samarbete med Kårkulla samkommun en kurs i Jakobstad för IKT-stödpersoner. På kursen fick personer med intellektuell funktionsnedsättning utbildning i att handleda andra personer med intellektuell funktionsnedsättning i användningen av läsplattor och tjänster på internet.

7.2 Materialframställning

Under 2019 har vi uppdaterat och utökat Lärums digitala materialbank. Det digitala läromedlet *Solklart* med temat *Trygg vardag* har producerats i samarbete med Folkhälsan. Två andra temahelheter i *Solklart* har vi omarbetat och det kommer att publiceras under 2020. Även det digitala läromedlet *Minne & Sinne* i finska har utökats.

Elevmaterial med arbetsuppgifter till *Förklara för mig*-filmerna i kemi och fysik har utarbetats under året. Läromedlet *Minne & Sinnes* memoryspel utökades med tre nya spel; *Personer och platser*, *Fordon* och *Djur* samt *Verb*.

Två böcker i samhällskunskap gavs ut under året: *Kort om samhället* och *Kort om samhället - lättare*. Böckerna har omarbetats av specialläraren Lena Frilund, utgående från Mats Österbacks böcker i samhällskunskap, och ingår i serien *Jag i samhället*. *Rör dig tryggt på internet* uppdaterades och en ny version publicerades. Lärums pedagoger har dessutom i

samarbete med olika författare utarbetat handledningsmaterial för småbarnspedagogiken och i samarbete med Folkhälsan publicerat symbolstödsmaterial om hälsa och säkerhet. Även lättlästa nyheter med bildstöd producerades tillsammans med LL-bladet och Papunet.

Därtill slutfördes ännu en del av muminprojektet, då tre ljudböcker på lätt svenska lanserades. De tre muminböckerna *Trollkarlens hatt*, *Kometen kommer* och *Farlig midsommar* har tidigare getts ut i lättläst bearbetning och nu kunde vi med stöd av Svenska kulturfonden även ge ut dem som ljudböcker med Mark Levengood som berättarröst. De finns tillgängliga kostnadsfritt på Lärums webbplats.

Lärum-förlaget förmedlar, distribuerar och säljer en del av det material som Lärum producerar. Förlaget förmedlar också annat material som inte producerats av Lärum, utan som pedagogerna rekommenderar för undervisningen. Det digitala materialet på Lärums webbplats kan användas kostnadsfritt av vem som helst.

8. LL-CENTER

LL-Center arbetar med och för lättläst på svenska i Finland. Människor som till exempel på grund av intellektuell funktionsnedsättning, demens eller annat modersmål har svårt att läsa eller förstå allmänspråk behöver information på ett lättare språk för att kunna ta till sig samhällsinformation, nyheter och litteratur, i annat fall riskerar de bli utanför samhället och har svårare att hantera sin egen vardag. De som har svårt att läsa själva även om texten är lättläst behöver dessutom hjälp av någon som kan läsa högt och förklara och diskutera innehållet.

Vid LL-Center arbetade under 2019 en heltidsanställd teamledare/sakkunnig inom lättläst och läsombud, en heltidsanställd redaktör för LL-Bladet, en heltidsanställd koordinator för läsombudsverksamhet och information och en deltidsanställd planerare/koordinator för text- och rådgivningstjänster.

Det täta samarbetet med Selkokeskus vid Kehitysvammaliitto fortsatte. Referensgruppen för lättläst, med experter och representanter för målgrupperna, stödde LL-Center med utveckling, främjande och spridning av lätt svenska i Finland.

År 2019 var ett aktivt år för forskning kring lätt språk. Nätverket Klaara vid Helsingfors universitet ordnade flera workshoppar för forskare och experter om olika aspekter av lätt språk. LL-Centers medarbetare turades om att delta i dem. I september deltog vi också i den första internationella forskningskonferensen om lätt språk som nätverket ordnade i Helsingfors. Under året deltog LL-Center även i andra seminarier och fortbildningsdagar för att hålla sig à jour om aktuellt inom fältet.

Verksamheten finansierades till största delen med medel från STEA, men även med bidrag från Stiftelsen Brita Maria Renlunds minne, Svenska Folkskolans Vänner och Konstsamfundet, samt intäkter från textarbeten och kurser.

8.1 Textbearbetning, rådgivning och information om lättläst

LL-Center har som mål att öka kunskapen om behovet av lättläst och hur man skriver lätt svenska. Målet är också att det ska finnas mer material på lätt svenska och att det når dem som behöver lättläst.

LL-Center har fortsatt att erbjuda bearbetnings-, översättnings- och granskningstjänster för lättlästa texter. Bland dem kan nämnas justitieministeriets lättlästa riksdagsvalsbroshyr och -video, EU-parlamentets broshyr om EU-valet, Skatteförvaltningens lättlästa webbsidor och Fpa:s lättlästa broshyrer. Övriga beställare var bland annat Röda korset, VANE

(Delegationen för rättigheter för personer med funktionsnedsättning), Riksdagens människorättscenter, Regionsförvaltningsverkets enhet för tillgänglighetstillsyn och Hellebiblioteken. Till LL-Centers uppdrag hör att granska svenskspråkiga informationstexter som någon anhåller om att få märka med den nationella symbolen för lättläst.

Under 2019 höll vi tio kurser och workshoppar i att skriva lättläst. I en del av kurserna ingick också information om att tala lätt språk och om lättläst som en del av webbtillgänglighet. Utöver kurserna erbjöds fortlöpande rådgivning om lätt språk och lättläst material. Arbetet med att förnya handboken *Så här skriver du lättläst* påbörjades och fortsätter 2020. Handboken blev inte färdig under 2019 eftersom efterfrågan på våra övriga tjänster var större än beräknat. År 2019 trädde lagen om tillhandahållande av digitala tjänster i kraft, vilket lett till ett ökat behov av information också om språklig tillgänglighet.

Textuppdragen var år 2019 30 till antalet, vilket var ungefär det samma som föregående år, men uppdragen bestod av fler större arbeten än tidigare. Rådgivningsärendena var uppskattningsvis 60. I våra kurser och workshoppar i att skriva lättläst deltog 52 personer och cirka 100 personer tog del av våra föreläsningar.

Referensgruppen för lättläst samlades två gånger och höll däremellan kontakt per e-post. I maj uppvaktade referensgruppen ledningen för Svenska Yle om behovet av nyheter på lätt svenska i radio och teve. Uppvaktningen resulterade i att Svenska Yle i december inledde sina sändningar av nyheter på lätt svenska i radio Vega och på Arenan. LL-Center stödde Yle i planeringen, höll en workshop för redaktörerna och gav feedback på sändningarna under de två första månaderna. Inom referensgruppen bildades år 2019 en arbetsgrupp för språkfrågor, som träffades två gånger för att diskutera begrepp och nivåindelning för lätt svenska.

LL-Center deltog också i den nationella delegationen för lättlästs (Selkokielen neuvottelukunta) arbete och satt med i en arbetsgrupp som utarbetade ett åtgärdsprogram för främjande av lätt språk i Finland 2019–2022. LL-Center översatte åtgärdsprogrammet till svenska.

Under året spred vi information om nyttan med lätt språk och om lättläst material bland annat genom föreläsningar för olika yrkesgrupper, träffar med beslutsfattare, besök av grupper i FDUV:s bibliotek med lättlästa böcker samt olika materialutställningar. På hösten deltog vi i två större evenemang där vi marknadsförde LL-Bladet och lättlästa böcker: Bokmässan i Helsingfors och fortbildningsdagen ”Läsning gör skillnad” i Vasa, där 750 lärare deltog. Under året uppmärksammades bland annat vårt arbete för Yles nyheter på lätt svenska och vår läsombudsverksamhet i flera medier.

På webben fortsatte vi att sprida information på vår webbplats ll-center.fi och vår Facebooksida facebook.com/llcenter. Lättlästa texter och länkar till lättlästa webbsidor har vi samlat på portalen lättläst.fi.

8.2 LL-Bladet

Målet med den lättlästa nyhetstidningen LL-Bladet är att personer med svaga läs- eller språkkunskaper får tillgång till nyheter på lätt svenska och därigenom bättre möjligheter att följa med och förstå vad som händer i omgivningen, påverka sitt eget liv, hantera sin vardag och vara delaktiga i samhället.

År 2019 gav vi ut 20 nummer av LL-Bladet i pappersform och som webbtidning och däremellan publicerades även färskna nyheter på webben. LL-Center fortsatte samarbetet med Lärum kring nyheterna med symbolstöd. Symbolnyheterna baserar sig på ett urval av LL-Bladets artiklar och finns i anslutning till webbtidningen på ll-bladet.fi. I september grundades ett nytt redaktionsråd för LL-Bladet och systertidningen Selkosanomat.

Papperstidningens upplaga var cirka 800, men nådde mångdubbelt fler eftersom tidningen ofta läses i grupp på boenden och i klassrum. Webbtidningen hade under det gångna året 29 894 användare och 44 916 sessioner, vilket var en ökning på drygt 35 procent från

föregående år. Läsarna på webben är till stor del andra än de som läser papperstidningen, vilket innebär att LL-Bladets läsare sammantaget har ökat. Den respons vi har fått visar att papperstidningen fortfarande är mycket viktig för många som behöver lättläst och inte kan ta till sig nyheter digitalt.

8.3 Läsombud och frivilliga högläsare

Läsombudsverksamhetens mål är att flera som har svårt att läsa själva ska få ta del av högläsning på sitt boende eller sin dagverksamhet. Inom special- och äldreomsorgen finns efterfrågan på nya verksamhetsformer som förbättrar vardagen för klienterna. Högläsning och annan hjälp med läsningen är ett alternativ, men än så länge sällan en regelbunden del av verksamheten. För att den ska bli det behövs mera kunskap om högläsningens goda effekter och läsombudsmodellen.

Under år 2019 utbildade vi nya läsombud och frivilliga högläsare på fyra kurser. LL-Center deltog även som föreläsare i Helmet-bibliotekens projekt *Bli en läskamrat*. För tidigare utbildade läsombud ordnades fyra inspirationsträffar. Flera utbildade läsombud och frivilliga högläsare resulterade i att flera klienter inom special- och äldreomsorgen har fått ta del av högläsning, och att lättlästa böcker, tidningar och information har nått bättre fram till dem som behöver dem. År 2019 utbildade vi 38 nya läsombud och frivilliga högläsare vilket innebär att uppskattningsvis 190 nya klienter får ta del av högläsning.

Kontakt med läsombuden och högläsarna hölls också genom nyhetsbrev med boktips och via sociala medier. En ny egen Facebookgrupp för läsombud och högläsare öppnades. Träffarna, nyhetsbreven och den nya Facebookgruppen har stött fortsatt läsverksamhet på enheterna. 29 tidigare utbildade läsombud och högläsare deltog i träffarna.

I februari firades igen den internationella högläsningdagen, då LL-Center uppmanade läsombud och högläsare att ordna extra festliga lässtunder för sina klienter. Sammanlagt 30 omsorgsenheter runt om i Svenskfinland deltog.

I juni försåg LL-Center FDUV:s sommarläger med korgar fyllda med lättlästa böcker och högläsningstips till lägerledarna.

9. STEG FÖR STEG

Föreningen Steg för Stegs uppgift är att arbeta för att personer med intellektuell funktionsnedsättning ska synas och höras och vara delaktiga i samhället. Personer med intellektuell funktionsnedsättning ska få möjlighet att påverka och fatta beslut såväl internt inom föreningen och förbundet som i samhället i stort. Målet är att öka medlemmarnas och målgruppens medvetenhet om sina rättigheter. Våra medlemmar ska få en möjlighet att påverka beslutsfattare och upplysa allmänheten om sina rättigheter, behov och resurser.

Under de senaste åren har Steg för Steg satsat allt mer på lokal verksamhet och startat lokala grupper runt om i Svenskfinland. De lokala grupperna samlar medlemmar till träffar där de diskuterar självbestämmande, ordnar evenemang och engagerar sig i påverkansarbete lokalt.

År 2019 startade Steg för Steg ytterligare två lokala grupper, och i dagsläget har föreningen åtta lokala grupper på följande orter: Helsingfors, Borgå, Ekenäs, Pargas, Jakobstad, Korsholm, Närpes och Mariehamn. De lokala grupperna har haft regelbunden verksamhet som medlemmarna planerat och genomfört. De har samlats till sammanlagt 53 träffar, utbildningar och evenemang under år 2019 jämfört med 30 året innan. De lokala grupperna har bland annat deltagit i Prideparader på flera orter, haft sommarträffar med Steg för Stegs systerförening Me Itses lokala grupper i Åbo och Kotka, diskuterat stödpersonsverksamhet med kommunens tjänsteman i Pargas, genomfört en tillgänglighetsrundvandring i Grankulla

samt deltagit i en höstmarknad i Kristinestad och en julbasar i Borgå. I Vasa och Jakobstad hölls föreläsningar kring temat vett och etikett på nätet och under höstens lokala träffar diskuterade deltagarna temat styrkor. Några av evenemangen har genomförts i samarbete med SAMS vänverksamhet 4BT och DUV-föreningar.

Inför riksdagsvalet i april ordnade Steg för Steg en valkampanj för att belysa samhällsfrågor som är viktiga för föreningens målgrupp. Kampanjen hade två teman: rätt till lättläst information och rätt till arbete med lön. Föreningen skapade en webbplats för kampanjen. Under valkampanjen ordnade föreningen dessutom utbildningar om val och demokrati på flera orter, träffade politiker och deltog i valdebatter. De lokala grupperna förde en aktiv valkampanj och sammanlagt 59 riksdagskandidater stödde Steg för Stegs kampanj om att rätten till lättläst information ska skrivas in i lagen.

Steg för Stegs erfarenhetstalare är en viktig del av föreningens påverkansarbete. En erfarenhetstalare besöker exempelvis skolor och berättar hur det är att leva med en intellektuell funktionsnedsättning. Steg för Steg har femton utbildade erfarenhetstalare från olika orter i Svenskfinland. Våren 2019 avslutade föreningens första erfarenhetstalare som använder alternativ och kompletterande kommunikation, AKK, sin utbildning. I Österbotten påbörjade en erfarenhetstalare som använder AKK sin utbildning. Under år 2019 hade erfarenhetstalarna sammanlagt 29 uppdrag mot 21 uppdrag året innan. Av uppdragen var 22 i södra Finland och sju i Österbotten. Beställare har varit bland annat grundskolor, yrkeshögskolor, Åbo Akademi och Marthaförbundet. År 2019 gjorde Steg för Steg tre videofilmer om erfarenhetstalare. Filmerna fick bra spridning på sociala medier.

Steg för Steg vidareutbildar regelbundet sina erfarenhetstalare, styrelsemedlemmar och handledare. I juni ordnade föreningen en utbildningshelg med temat att lära känna andra. Under utbildningen hölls föreläsningar och workshops med bland annat Ekvalitas vd Malin Gustavsson.

En viktig resurs inom Steg för Steg är handledarna. År 2019 hade föreningen 29 handledare som var engagerade i verksamheten på olika sätt. En fortbildningsdag för dem ordnades i Helsingfors och Vasa i maj. Under fortbildningsdagen diskuterade man bland annat innehållet i den handbok för handledare som föreningen sammanställde under året.

Under år 2019 medverkade Steg för Steg i media sex gånger. Föreningen informerade aktivt om sin verksamhet via sitt medlemsblad, på webbplatsen stegforsteg.fi, på Facebook och på Twitter. Föreningen förnyade sitt medlemsblad med ny layout och nytt namn. Två medlemsblad skickades ut till medlemmarna år 2019. Föreningen skrev åtta inlägg på sin vanliga webbplats och 60 inlägg på kampanjwebbplatsen under riksdagsvalet. På sin Facebooksida publicerade Steg för Steg 101 inlägg. Föreningens synlighet på sociala medier har fortsatt att öka. Steg för Stegs Facebooksida hade vid årets slut 467 gillare, jämfört med 379 året innan.

Överlag har föreningens verksamhet nått ut till allt fler medlemmar och föreningens medlemsantal har fortsatt att öka. Vid utgången av år 2019 hade Steg för Steg 213 medlemmar jämfört med 186 året innan. Ökningen beror främst på den ökade regionala närvaron i form av lokala grupper. Även föreningens synlighet i samhället har ökat i och med de lokala gruppernas mångsidiga verksamhet på olika orter i Svenskfinland, och år 2019 även tack vare riksdagsvalskampanjen.

Steg för Steg har tre deltidsanställda som arbetar med att koordinera verksamheten och sköta föreningens administration. Steg för Stegs verksamhet finansieras till största delen med STEA-understöd. Föreningen ordnar årligen även övrig verksamhet finansierad av finlandssvenska stiftelser och fonder, däribland föreningens största återkommande evenemang är Storträffen. Årets Storträff i Pargas samlade 54 medlemmar från hela Svenskfinland.

10. INFORMATION OCH KOMMUNIKATION

FDUV har haft en målmedveten informationsspridning och profilering via olika kommunikationskanaler. I enlighet med vår kommunikationsstrategi har vi anpassat kommunikationen enligt kanal och vem vi vill nå. Informatören har koordinerat förbundets information och marknadsföring samt bistått de övriga anställda gällande dito.

Medlemstidningen *Gemenskap & påverkan (GP)* utkom planenligt med 4 nummer (upplaga 2600). En del av tidningen är på läst svenska och artiklar publiceras även på webben. Förbundet har även bidragit med material till tidningen *SOS Aktuellt*. FDUV:s medlemmar får *GP* och *SOS Aktuellt* som medlemsförmån.

Vi har uppdaterat webbplatsen fduv.fi regelbundet med nyheter, artiklar, blogginlägg, information om verksamhet och annan relevant information. Webbplatsen har skilda lättlästa sidor riktade till personer med intellektuell funktionsnedsättning. Under året har nyheter och andra texter publicerats i medeltal 2 gånger i veckan.

Under året har det gjorts stora satsningar på att göra webbplatsen tillgänglig i enlighet med lagen om tillhandahållande av digitala tjänster samt att fortbilda personalen kring tillgänglig publicering. Informatören har också hjälpt LL-Center och DUV-föreningarna med deras webbplatser. Trafiken till våra webbplatser har fortsatt att öka (se figur 4).

FDUV har varit aktivt på sociala medier, Facebook räknar vi som vår främsta kanal. På Facebook skapade vi två grupper kopplade till sidan: Funkisvardag med barn (227 medlemmar) och Funkisvardag med unga och vuxna (98 medlemmar). Även på sociala medier fortsätter vi att växa. På FDUV:s Facebooksida har antalet gillare ökat till 2644 (se figur 5). Även räckvidden har ökat, men det kräver allt mer betald marknadsföring (se figur 6). Bland de mest engagerande inläggen fanns Rocka sockorna-kampanjen inför Internationella Downs syndrom-dagen, reklam för våra läger och vissa inlägg under riksdagsvalskampanjen och en video som gjordes inför temaveckan i december. Många blogginlägg har också fått bra spridning. Lärums Facebooksida hade vid årets slut cirka 1160 gillare mot 900 året innan. LL-Centers Facebooksida hade cirka 430 gillare mot 340 året innan.

På Twitter hade vi vid årets slut 679 följare mot 607 året innan, men totalt något färre twittravisningar än året innan (251 400 mot 290 200 år 2018). Att få stor synlighet på Twitter på svenska i Finland har visat sig vara svårt. Därför har vi valt att inte satsa lika mycket på Twitter som tidigare och istället tagit i bruk Instagram där vi vid årets slut hade 285 följare. Även Lärum finns numera på Instagram (175 följare).

År 2019 gav vi ut en ny lättläst broschyr om FDUV som är riktad till personer med intellektuell funktionsnedsättning. Annat PR-material som utarbetats är FDUV-paraplyn och plojknappar. Medlemsföreningarna har informerats om aktuellt inom förbundet genom månatliga infobrev.

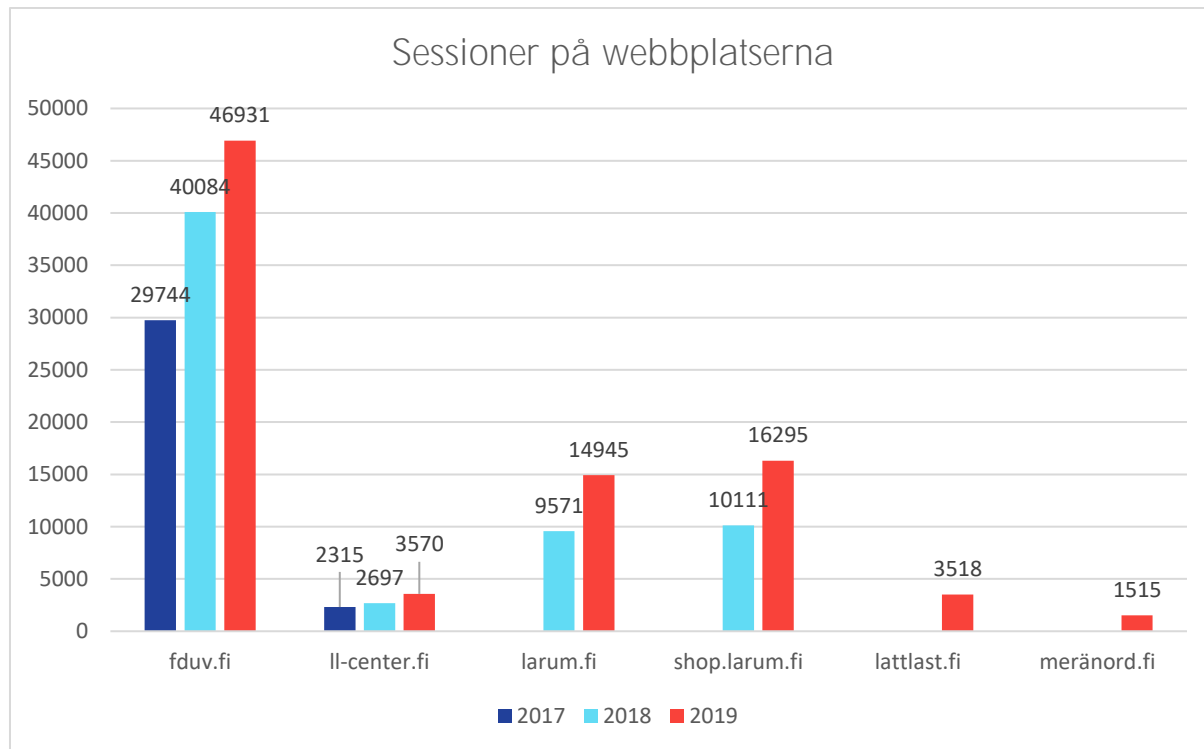
Under våren uppmärksammade vi riksdagsvalet och våra teser för ett funktionsrätt Finland framför allt på sociala medier och i december uppmärksammades temaveckan för personer med intellektuell funktionsnedsättning. Årets tema var rätt till bra service. Vi deltog även i Helsingfors Pride och Förbundets för mänskliga rättigheter och Kehitysvammaliittos kampanj Arbete med lön!

Vi har skickat pressmeddelanden och skrivit insändaren enligt behov. Förbundet fick mindre mediasynlighet år 2019 än året innan (53 mediaträffar mot 90 år 2018). Det förklaras bland annat av att vi inte hade någon ny verksamhet eller ny produkt som lanserades. Synligheten i media år 2019 gällde främst den nya funktionshinderlagen och arbete för personer med intellektuell funktionsnedsättning. Vi har skrivit insändare om våra valteser inför riksdagsvalet och om Kärkullas roll och följderna av att flera kommuner börjat sköta servicen själva.

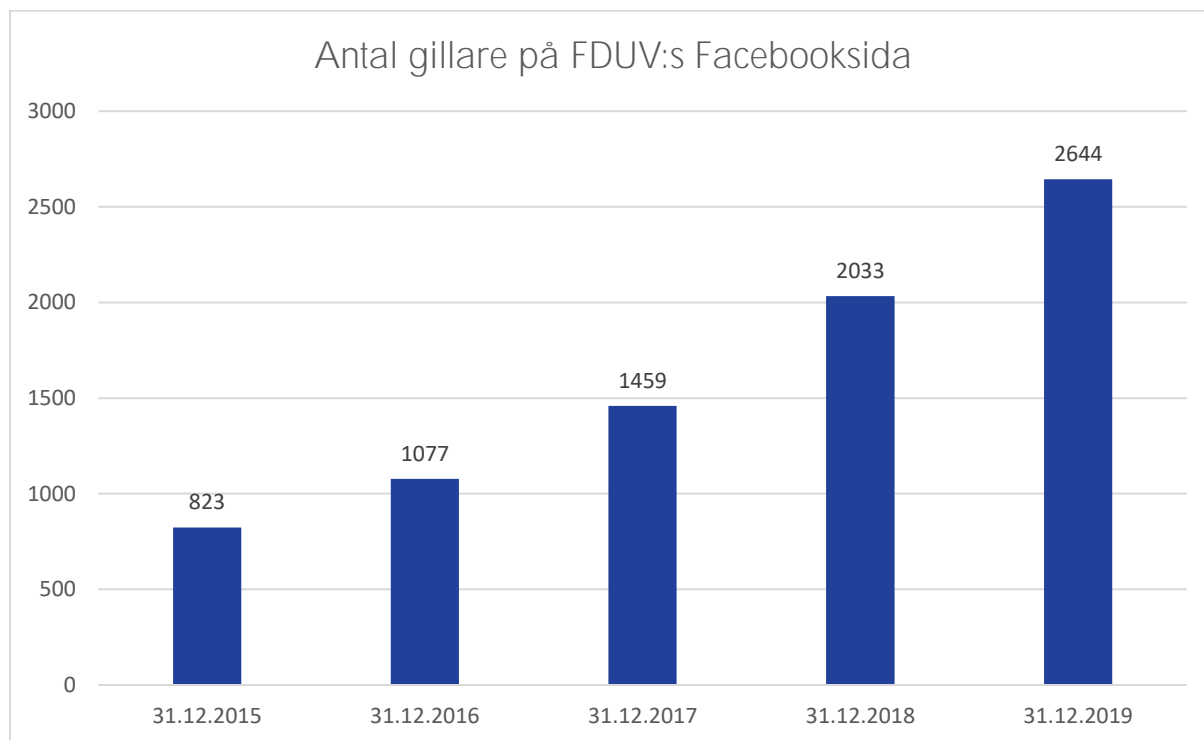
FDUV upprätthåller ett specialbibliotek med facklitteratur, nordiska facktidskrifter och lättläst skönlitteratur och annan litteratur på lätt svenska. För specialbibliotekets del saknas

siffror om utlåning. Biblioteket har främst besökts av personer från arbetscentraler och boendeenheter som bekantat sig med lättlästa böcker. Under år 2020 ska specialbibliotekets framtid utredas.

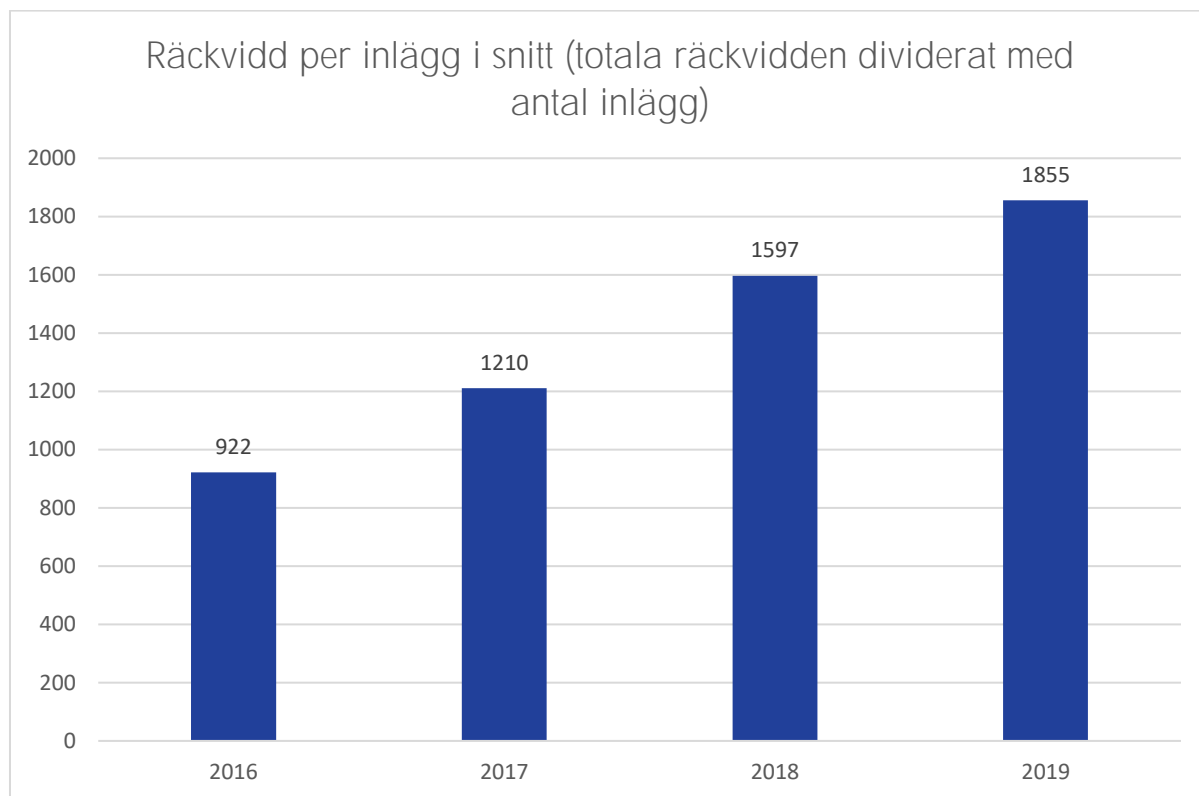
Figur 4. Antalet besök på webbplatserna. En session registreras då användaren är aktiv på webbplatsen och är giltig i 30 minuter. Om samma användare återvänder senare samma dag registreras det som en ny session.

Figur 5. Antalet personer som gillar FDUV:s sida på Facebook. Dessa ser inte automatiskt alla våra inlägg

Figur 6. Räckvidden i snitt per inlägg, alltså hur många som i snitt sett våra inlägg i sitt flöde på Facebook.

11. SAMARBETE

11.1 Nationellt samarbete

FDUV samarbetar aktivt med många olika organisationer. Det mest omfattande samarbetet bedriver vi via styrelseuppdrag eller olika samlarbetsgrupper.

FDUV är medlem i SAMS – Samarbetsförbundet kring funktionshinder. Under 2019 representerade vice ordförande Beatrice Wahlström FDUV i SAMS:s styrelse och styrelsemedlem Inger Karlsson verkade som ersättare.

Förbundets verksamhetsledare Lisbeth Hemgård är medlem i Delegationen för social- och hälsoorganisationernas understödscentral STEA samt styrelsemedlem i Samverkan inom funktionsnedsättning, Aspa-stiftelsen och Aspa-service. Dessutom representerar verksamhetsledaren förbundet i Kehitysvammaliittos fullmäktige.

Verksamhetsledaren ingår också i ledningsgruppen för Delegationen för boende för personer med utvecklingsstörning (KVANK) som representerar alla större aktörer inom boendeservice för personer med intellektuell funktionsnedsättning i Finland. Förbundets personal i boendeverksamheten och påverkansarbetet har deltagit i KVANK:s andra arbetsgrupper, som behandlar boendekvalitet, daglig verksamhet och verksamhet för barn och unga.

I anslutning till KVANK verkar en arbetsgrupp kring upphandling som verksamhetsledaren deltagit i. Arbetsgruppen initierade medborgarinitiativet Ingen marknadsvara mot offentlig upphandling av nödvändiga livslånga tjänster för personer med funktionsnedsättning.

FDUV deltog aktivt i samlarbetsprojektet #påhemvägen med Statens Finansierings- och utvecklingscentral ARA och Kehitysvammaliitto. FDUV var med och utvecklade boendetjänster i Pargas och Raseborg,

Verksamhetsledaren är därtill medlem i SOSTE:s grupp för svenskspråkiga organisationer. Verksamhetsledaren blev också medlem i ledningsgruppen för SOSTE:s projekt 2.0 som handlar om tredje sektorns roll i landskapsreformen.

Dessutom har FDUV:s personal deltagit i Handikappforums nätverksträffar.

Föreningskoordinatoren i södra Finland har representerat förbundet i arbetsgruppen inom SAMS:s vänverksamhet och i insamlingsdelegationen för En liten gest.

Förbundet har även representation i LL-Bladets redaktionsråd, Papunets ledningsgrupp och i delegationen för lättläst litteratur (Selkokielen neuvottelukunta).

FDUV har därtill under året blivit kallad till olika tillfälliga arbetsgrupper kring vårdreformen som Social- och hälsovårdsministeriet och Institutet för hälsa och välfärd (THL) initierat. Syftet med de olika arbetsgrupperna har varit att samla in information om hur personer med intellektuell funktionsnedsättning påverkas av de planerade förändringarna inom omsorgen.

Personalen deltar även i olika nätverksträffar som Förbundsarenan (tidigare Svenska Studieförbundet) har initierat.

11.2 Nordiskt samarbete

Genom sitt medlemskap i Nordiska Samarbetsrådet (NSR) vill FDUV tillsammans med sina systerorganisationer i Norden medverka till en bättre bevakning av medborgarverksamhet och övriga samhällsfrågor om personer med intellektuell funktionsnedsättning. Den 8–10 maj arrangerades ett gemensamt möte i Århus i Danmark. Vice ordförande Christel Granholm-Hagen och sakkunniga inom boendefrågor Susanne Tuure och deltog i mötet. Temat var boendeservice för personer med intellektuell funktionsnedsättning.

11.3 Internationellt samarbete

FDUV är medlem i Inclusion Europe och i Inclusion International, båda intresseorganisationer för personer med intellektuell funktionsnedsättning och deras familjer. FDUV har delat medlemskap i respektive organisationer tillsammans med Kehitysvammaisten Tukiliitto. Under år 2019 deltog FDUV främst genom att aktivt kommentera material och kampanjer som Inclusion Europe initierat.

11.4 Utvecklingssamarbete

FDUV:s samarbete med den kenyanska systerorganisationen KAIH (Kenya Association for the Intellectually Handicapped) fortsatte år 2019. Målet med samarbetet är att personer med intellektuell funktionsnedsättning och deras anhöriga ska öka sina möjligheter att påverka sin närmiljö och bli delaktiga i samhället.

KAIH ansvarar för projektet i Kenya. KAIH arbetar via lokala stödgrupper för anhöriga och personer med intellektuell funktionsnedsättning. KAIH har cirka 3 000 medlemmar, i drygt 150 föräldragrupper och 5 brukargrupper i 8 distrikt i Kenya.

År 2019 fortsatte arbetet med stödgrupper för familjer. Målet med arbetet är att grupperna själva ska kunna påverka i sina närsamhällen och öka möjligheterna för personer med intellektuell funktionsnedsättning att gå i skola och förtjäna sitt uppehälle. KAIH fortsatte även med yrkesträning för personer med intellektuell funktionsnedsättning i fem distrikt.

FDUV är sedan 2013 medlem i det finländska partnerskapsprogrammet Samverkan inom funktionsnedsättning. Partnerskapsprogrammet finansieras via Utrikesministeriet för tre år i taget. FDUV ansökan till UM går via partnerskapsprogrammet. FDUV får också hjälp och stöd med ansökan och rapportering från partnerskapsprogrammet.

Även FDUV:s samarbetsprojekt i Zanzibar fortsatte under 2019. Målet med projektet är att erbjuda unga yrkesutbildning i en inkluderande miljö. FDUV samarbetar med Kehitysvammaliitto, som koordinerar projektet, samt med Kehitysvammaisten Tukiliitto och ZAPDD (Zanzibar Association for People with Developmental Disabilities) i Zanzibar.

12. ORGANISATIONSVERKSAMHET

FDUV:s styrelse sammanträdde för elva styrelsemöten (varav sex möten via e-post) under 2019. Förbundet hade därtill ett vårmöte och ett höstmöte.

Ledningsgruppen som bestod av teamledarna, informatören och verksamhetsledaren samlades tio gånger under året. De olika teamen har haft möten enligt behov. Personalen i Helsingfors och i Vasa har haft kanslimöten ungefär en gång i månaden, mötena har protokollförts. Vi har genomfört mötena som Skypemöten så att personalen i både Vasa och Helsingfors har kunnat delta.

Personalen samlades till planeringsdagar den 6–7 juni som inleddes i Helsingfors och fortsatte med en kryssning till Tallinn.